

Το Πολιτικό Σύστημα της Ε.Ε.
Εαρινό Εξάμηνο 2023-2024
Μαρία Μενδρινού

Σκοπός – Περιγραφή:

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με το πολιτικό σύστημα της Ε.Ε. και η κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει ως συνέπεια της *sui generis* φύσης του.

Αρχικά, εξετάζει το πολιτικό, θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο της ΕΕ με αναφορά στα κύρια θεωρητικά σχήματα εννοιολόγησης και ερμηνείας, στα εναλλακτικά μοντέλα διακυβέρνησης, στα στάδια της ολοκλήρωσης και σε κρίσιμους παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη του ιδιότυπου αυτού θεσμικού εγχειρήματος.

Οι ενότητες του μαθήματος στοχεύουν στην παρουσίαση: της δομής της Ένωσης, της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών, του συστήματος διακυβέρνησης και της εξέλιξης της θεσμικής αρχιτεκτονικής της, των αρχών και αξιών που τη διέπουν, και των διαφορετικών λειτουργιών της (νομοθετική, εκτελεστική, δικαστική). Επίσης, ενδιαφέρον συγκεντρώνει η διάσταση της δημοκρατίας και του ζητήματος του «δημοκρατικού ελλείμματος» στη λειτουργία της ΕΕ.

Το μάθημα εξετάζει συγκριτικά διαστάσεις και συστατικά του πολιτικού συστήματος της ΕΕ με εκείνα των εθνικών πολιτικών συστημάτων όπως τα πολιτικά κόμματα, οι ομάδες εκπροσώπησης συμφερόντων, εκλογικές διαδικασίες, πολιτική συμπεριφορά και κοινή γνώμη κ.ά. Στο πλαίσιο αυτό αποτιμά την επιρροή τους στην διαμόρφωση κύριων πολιτικών της ΕΕ.

Τέλος, οι φοιτητές καλούνται να καταθέσουν τις σκέψεις και τους πιθανούς προβληματισμούς τους για το μέλλον της Ευρώπης υπό το πρίσμα των ποικίλων κρίσεων της τελευταίας δεκαπενταετίας (οικονομική, μεταναστευτική, πολιτική (Brexit), και υγειονομική).

Κύριες Θεματικές Ενότητες:

- Εισαγωγικά
- Εννοιολογήσεις της ολοκλήρωσης και εναλλακτικά μοντέλα διακυβέρνησης
- Απαρχές, εξέλιξη και κρίσιμοι παράγοντες της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης
- Δομή και αρμοδιότητες της Ε.Ε.
- Διακυβέρνηση της Ε.Ε. (αρχές, αξίες και σκοποί), θεσμική οργάνωση και λειτουργίες
- Δημοκρατία, Συμμετοχή και Δημοκρατική νομιμοποίηση
- Πολιτικές Οργανώσεις και διαμόρφωση πολιτικών στην Ε.Ε. (πολιτικά κόμματα και ομάδες εκπροσώπησης συμφερόντων)
- Οι πολιτικές διαστάσεις των κύριων πολιτικών της ΕΕ
- Συμπερασματικά: Το μέλλον της Ε.Ε. υπό το πρίσμα των κρίσεων της τελευταίας δεκαπενταετίας

Διδακτικά Βοηθήματα:

- ✓ Hix, S. 2009. *Το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- ✓ Glencross, A. 2014. *Η Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης*. Αθήνα: Σιδέρης.

Κύρια Βοηθήματα

- ✓ Nugent, N. 2012. *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, γ' έκδοση, Αθήνα: Σαββάλας.
- ✓ Μαραβέγιας, Ν. επιμ. 2016. *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, Αθήνα: Κριτική.
- ✓ Λιαργκόβας, Π. & Χρ. Παπαγεωργίου. 2018. *Το Ευρωπαϊκό Φαινόμενο -Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*, β' έκδοση. Θεσσαλονίκη: Τζιόλας

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Journal of European Integration, Journal of European Public Policy, European Union Politics, Journal of Common Market Studies, European Journal of Political Research

Τρόπος Αξιολόγησης:

- Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου
 - Ατομική εργασία (μελέτη, προετοιμασία και παρουσίαση επιστημονικού άρθρου θεματολογίας σχετικής με τις ενότητες του μαθήματος, ορίζεται σε συνεργασία με τις διδάσκουσες)
- Σημείωση: Οι παρουσιάσεις και συζητήσεις των άρθρων θα λαμβάνουν χώρα σε συγκεκριμένες, προκαθορισμένες, ημερομηνίες. Οι φοιτητές/τριες οφείλουν να είναι συνεπείς ως προς το χρονοδιάγραμμα που θα καταρτιστεί για την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος.